

FOLK OG LAND

NR. 33 — 10. ARGANG

LØRDAG 11. NOVEMBER

1961

LØSSALG 75 ØRE

NØYTRALITET eller NATO?

En advarsel i 1948 til utenriksministeren fra major Kjelstrup, hvis ord vi får sanne i dag

Utenriksminister Lange fikk et nesten profetisk brev allerede i 1948.

Den russiske aksjon mot Finnland og Sverige er et alvorlig varsko om den forfeilte norske utenrikspolitikk med norsk deltagelse i en militær blokkdannelse rettet mot Sovjetunionen. For det er naturligvis en ny forfalskning av de faktiske forhold å si at det russiske press på Sverige nå er et bevis på at nøytralitetspolitikk ikke fører frem. Saken er jo nemlig den at en nordisk nøytralitetspolitikk er noe annet enn en separat svensk. Det er jo nettopp Norges unøytrale holdning som har bragt både det ulykkelige Finnland og Sverige i faresonen. Sovjetunionen kan nemlig ikke angripe eventuelle amerikanske baser i Norge uten via Finnland og Sverige.

Naturligvis er det lett å være etterpå klok, men i dette tilfelle har arbeiderpartiregjeringen vært advart fra første stund og har satt Norges frihet og eksistens på spill med åpne øyne. Blant annet er det interessant i dag å notere seg at det ikke minst fra tidligere NS-hold har vært sagt klart og tydelig og nesten profetisk fra.

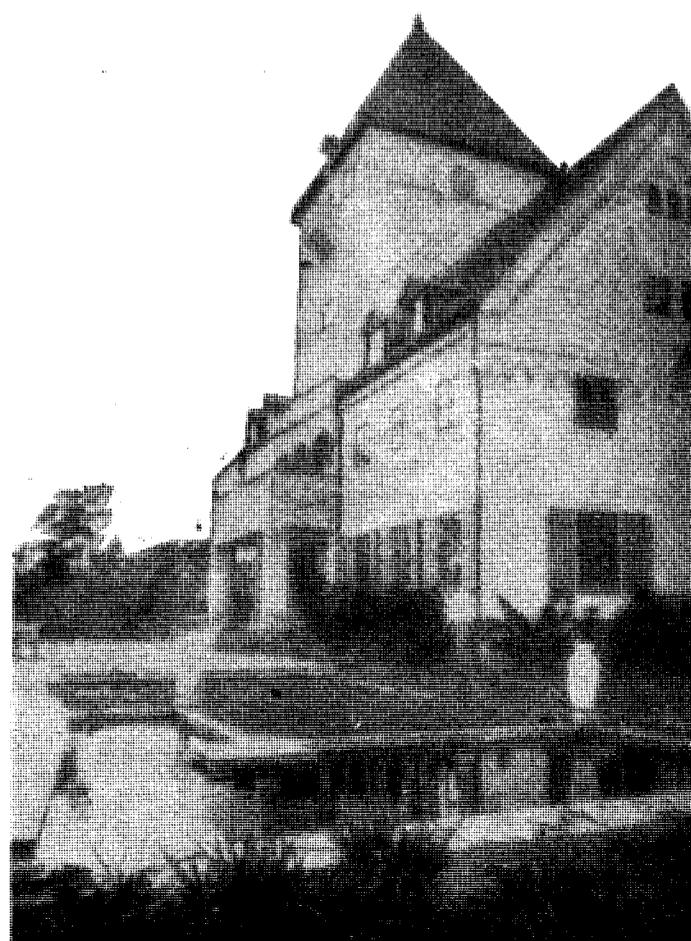
Vi har således liggende foran oss et brev som major F. H. Kjelstrup i god tid før Norge bant seg til NATO-alliansen fikk anledning til å sende utenriksminister Lange. Kjelstrup satt dengang inneperret på Akershus under den politiske forfølgelse som fulgte den annen verdens-

krig, men han fikk som sagt likevel lov til å sende brevet. Vi gjengir nedenfor noen utdrag av dette brev, som usedvanlig klart forutsier nettopp det som hender i dag. Det er forøvrig det samme syn som FOLK OG LAND på sin side senere konsekvent har gått inn for i alle år.

Slik skrev major Kjelstrup fra fengselssellen på Akershus i 1948:

«Mentaliteten i Norge etter 9. mai 1945 har vært utpreget ego-centrisk. Det kommer sterkt frem også i diskusjonen om vår tilslutning til Vest-unionen. Ifølge offisielle uttalelser fra regjeringshold og pressekommentarer m. v. er det øyensynlig en almen oppfatning at det vil være i Norges interesse å søke forhånds tilslutning til Vestmaktene for å trygge landet mot nytt invasionsforsøk. Bortsett fra spørsmålet om det i virkeligheten er i Norges interesse å skille lag med Sverige i dette anliggende, kan det neppe være tvil om at Norges valg av linje kan bli skjebnesvangert for både Danmark, Finnland og Sve-

(Forts. s. 7)

«Som ministerpresident bodde Quisling i en meget representativ residens på halvøya Bygdøy —».

Slik bedømmer en tysker Vidkun Quisling

En vurdering av Hannes Rein, som hadde stadig kontakt med ham

Und wenn das Licht in Weltensturm zerbricht, ... ein Fünkchen blieb — und wiederum wird Licht.

I.

Vi har fått fatt i et gammelt nummer av bladet «Der Weg», som utkom i Buenos Aires, men som gikk inn for noen år siden, troligvis som følge av påtrykk fra zionistisk hold. Nr. det dreier seg om er 7. hefte, 4. årgang. Vi finner der en usedvanlig interessant vurdering av nordmannen Vidkun Quisling, skrevet av en tysker, Hannes Rein, som oppgir å ha hatt stadig forbindelse med ham under den tyske okkupasjonen i Norge. Vi synes den karakteristikk av Quislings forhold til verdensproblemene og til den tyske okkupant som denne inside inormerte tysker gir, er så treffende og opplysende når det gjelder de faktiske forhold, at vi i dette og de følgende nummer skal gi et fyl-

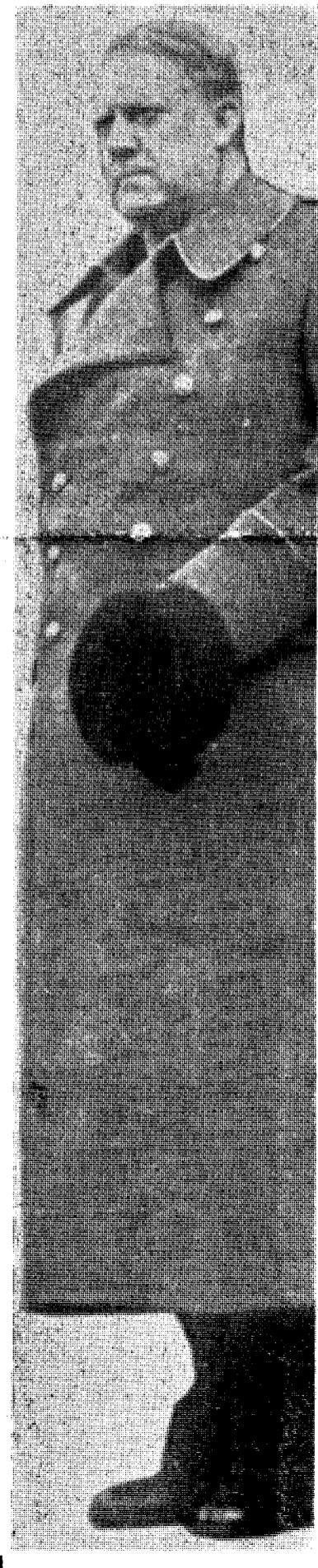
dig utdrag av artikelen, som var både lang og inngående. Det vi utelater er i hovedsak hans skildring av Quislings liv og gjerninger inntil okkupasjonen, av hans humanitære innsats i Ukraina m. v. som Nansens befullmektigede, og av hans politiske virksomhet i Norge som forsvarsminister og senere. Alt dette vil være kjent av våre leser fra tidligere. Men her gir vi da ordet til tyskeren Hannes Rein, som skriver om «Hjem var Quisling»:

Jeg er blitt skremt opp av svønen ved geværskudd. Salven gav gjenlyd i festningsmurene. Jeg fór opp av køyen og så gjennom gittervinduet at det grydde av morgen. Straks etter falt det ennu noen enkelte skudd. Da visste jeg at nede i gården var Quisling blitt skutt. Det var på Akershus 24. oktober 1945.

Jeg satt dengang som krigsfange på festningen Akershus i Oslo ved fjorden. Der hadde man også satt inn Quisling like før rettsaken mot ham. Daglig hadde jeg møtt ham på hans spasersturer i den heslige, trange luftegården. En spesiell vaktpost ledsgaget ham skritt for skritt. Alvorlig og fattet så han ut, men han hadde ennen rakryggede og respektinngydende holdning som jeg kjente fra før. Nu hadde kuler fra norske soldater endt det liv han hadde viet sitt fedreland som offiser, forsvarsminister og til slutt ministerpresident.

Det vil engang bli historieforskningens oppgave å undersøke hvilken rolle Quisling har spilt innenfor rammen av den store sammenheng gjennom den annen verdenskrig. De alliertes propaganda under krigen har stemplet Quisling som prototypen på en landsforræder, og har likestillet hans navn med begrepet «forræder». Fremdeles gjør den politiske

(Forts. side 8)

— en enkel, mørkblå uniform og dertil en lysegrå kappe og sort lue.

Ingen avgjørelse om ektheten av «Anne Franks dagbok»

FRIA ORD redegjør for resultatet av prosessen mot Stielau

I henhold til telegram til DAGBLADET ble «en norsk avis» nevnt i forbindelse med en rettssak mot den tyske studieråd Lothar Stielau, anlagt av Anne Franks miljøfader fordi studieråden hadde betegnet herr Franks høne som legger gullegg «Anne Franks dagbok» som en forfalskning. Det kan vel ikke godt være ment noen annen avis enn FOLK OG LAND med dette, og vi takker forsiktig for oppmerksomheten. Imidlertid hadde vi i sin tid hentet våre opplysninger om saken fra vår svenske kollega FRIA ORD og en artikel i dette blad av den nu avdøde kjente danske litteraturkritiker Harald Nielsen, så det er vel riktigst å overlate ordet til vår kilde FRIA ORD. Det kan synes så meget mere påkrevet som DAGBLAD-telegrammet forsøker å få folk til å tro at mysteriet omkring den berømmede dagboken nå endelig er løst. FRIA ORD redegjør for sakens stilling i dag slik:

Frågan om den s. k. Anne ha plagierat honom i samband med «dagboken»s omarbeting till teaterpjäs. Prominenta judar inom zionismen ingrepo för att inte få offentlighet kring de ömtåliga sammanhangen, och hr. Levin erhöll ett bra tilltaget skadestånd. Det kan ha sitt intresse påpeka, att Meyer Levin — tydigen med tanke på den guldgruva, som «Anne Franks dagbok» blivit för fader Otto — nu gjort en egenhändig «dagbok», som i dagarna kommit ut i svensk översättning, der en polsk judeflicka Eva självbiografiskt redogör för sina öden under världskriget med dess bestialiska nazister, koncentrationsläger, gaskammare o. dyl. Den betecknas dock som en roman, och är alltså icke något föregivet original, varför «Eva» näppligen torde bli samma lysande geschäft som «Anne».

Ty — som redan sagts — den absoluta förutsättningen för «Anne Franks dagbok»s världssucces i tyskhets och penninggeschäft har varit, att den helt och hållt är autentisk och att denna autenticitet bevarats i omsorgsfult gjorde översättningar.

Hr. Otto Frank hade förmögnen aldrig i sine vildaste drömmar kunnat tänka sig, att hans förläggarverksamhet skulle kunne arta sig till den big business som den blev. Och minst av allt hade han väl befarat, att «dagboken» skulle bli av världslitterär vikt och att man då självfallet skulle söka originalet för litteraturstudium och dess uppevarande såsom ovärderlig kållskrift.

Herr Frank visade sig anmärkningsvärt ogen mot alla vanliga propärer om att lägga fram detta originalmanuskript. Veterligt har han ännu icke gjort det i dag som dag är; i varje fall icke något original, som överensstämmer med den publicerade «dagboken». Från annat håll ha emellertid utredningar skett, som visat på genomgripande omarbetningar, omredigeringer, tillägg och

uteslutningar osv. med bl. a. ett mystiskt självmord — dödshopp från balkong — av en kvinnlig sekreterare, som vid Otto Franks sida sysslade med iordningsställandet av «dagboken».

Så inträffade emellertid något, som gav förhoppning om att sanningen skulle komma fram beträffande «Anne Franks dagbok». I januari 1959 publicerade ett studieråd i Lübeck, Lothar Stielau, i en liten elevtidning en artikel, der han bl. a. framförde följande :

«Även översättningen från det holländska originalet till tyska kan inte betecknas som en forfalskning, då den visserligen inte ordagrant, men till sin mening överensstämmer med originalet. Den barnska (kindlische) holländska har visserligen transformerats till vuxet språk. Härvid ha även uppstått en del «ojamnheter», («Unbenbenheten») genom redigeringen».

Med hänsyn till att «Anne Franks dagbok» är sakrosankt inom dominanterande politiska och kulturelle kretsar i Bonn-republiken ingrep undervisningsministern i delstaten snabbt: hr. Stielau suspende-

rades omgående från sin tjänst och ställdes på bar bakke. Saken vakte givetvis uppseende, och ministerns ovissa nit pressade hr. Otto Frank in i en återvändsgränd: han hade inget annet att göra än att begära offentligt åtal mot studierådet Stielau för «lögnaktiga och ärekränkande påståenden».

Nu kunde man alltså hysa gott hopp om att en offentlig rättegång skulle bringa verklig insyn i och klarhet om fakta i tillkomsten av «Anne Franks dagbok». Men däremot blev intet.

I över två år har den s. k. förundersökningen pågått för att ge material till rådhusrätten i Lübeck av hela världen väntade definitiva rättsliga avgörande. Hr. Otto Frank har tvingats att «so oder so» lägga fram något som skulle vara «dagboksoriginal» — dock ej som offentlig handling! — och två damer i Hamburg (av vilka den enas grafologiska expert-utlåtande underkändes i den sensatona Anastasia-processen) påstod redan i mitten på fjolåret vid en presskonferens i justitiedepartementet ha konstaterat, att identitet förelåg mellan hr. Franks «original» och handstil från annat håll av Anne Frank. Rätten torde dock ha varit tveksam, och en tysk professor tillkallades som sakkunnig för litterär analys. Efter en

Krustsjov fikk sin troika!

Krustsjov krevet som kjent at FN skulle styres etter troikaprinzipet med én russer, én amerikaner og én såkalt nøytral i ledelsen. Kennedy slo som vanlig i bordet og sa nei, og resultatet ble som vanlig at Krustsjov fikk sin vilje i realiteten. Burmeseren U Thant er blitt generalsekretær med russeren Arkadev og den amerikanske neger Bunche som visegeneralsekretærer og kontrollører. Det får en vel si er vel blåst både av Krustsjov og av kommunismens trofaste veibereider gjennom mange år, og alle gode norske venstreradikale kjælebarn Adlai Stevenson!

LA SUCCESSION

— Og hvis tilfeldigvis U Thant ikke skulle være «nøytral» nok, så foreslår Indonesia Monsieur Orang. (Nation Europe)

tid frånsade denne sig emellertid sitt uppdrag!

I förra veckan var emellertid rådhusrätten i Lübeck om-siden tvungen att i session söka bringa denna ömtåliga rättsprocedur ur världen. Det blev dock ingen rättegång — och minst av allt blev det någon offentlig klarhet om dagbokens originalitet.

Mångmiljonären Otto Frank hade under hand genom sina juristar nått samförstånd med den anklagade hr. Stielau — som självfallet icke haft ekonomiska resurser att anta juridisk, grafologisk och annan expertis — om att icke i en offentlig rättegång låte strålkastarljuset spela kring «dagboken». Processen blev icke av

— den nedlades efter en förlikning mellan parterna, där hr. Stielau förklarade sig taga tillbaka uppfattningen om förfalskning efter de resultat, som förundersökningen givit. Enligt tysk lag riskerade han, om han inte klart kunnat bevisa sitt påstående — vilket som sagt erfordrat dyra sak-kunnigutlåtanden — fängelsestraff och betydande skadestånd.

Annu ventar man på «Anne Franks dagbok» i original. Flickans anteckningar skulle förvisso bjuda på mycket av intresse jämförda med den bok, som spritts över världen. Man får detta intryck inte minst av det utlåtande, som förelåg vid rådhusrätten i Lübeck, av herr Otto Franks litteräre analytiker och där det heter:

I de tyska tidningsreferaten omtalades, att rättens ordförande med en lättnadens succ kunde tillkännage, att processen inställd, innan den började. Herr Otto Franks lättnad torde icke ha varit mindre. Och ännu svavar

Til svenska meningsfeller

Dette og de to foregående numre av FOLK OG LAND har vi sendt til en del hundre svenske adresser. Vi håper at disse svenska meningsfeller kan ha interesse av vårt blad, som utkommer med ca. 40 numre pr. år, og at de vil slutte opp om nordisk samarbeide i praksis ved å tegne et abonnement på bladet. Prisen for svenska abonnenter er som for norske: n.kr. 30,— pr. helår eller n.kr. 15,— pr. halvår, fritt tilsendt i posten. Vårt postgiro, er 16450 Oslo, og adressen postboks 3214, Oslo.

I samme forbindelse offentliggjør vi denne lille hilsen fra Nordiska Rikspartiets leder:

Läsare av Nordisk Kamp

Härmed vill jag enträget uppmana Er alla att prenumerera på FOLK OG LAND, som är en av de förmest nationella tidningarna i Norden. FOLK OG LAND är alltid till innehåll brännande aktuell och historiskt värdefull, genom sitt objektiva och orädda framförande av vad som skett under åren 1940–45. FOLK OG LAND är en varm anhängare till nordiskt samarbete och uppläter ofta sina spaltar till svenska språkliga artiklar. En sann nordisk nationalist kan icke vara utan FOLK OG LAND.

Prenumeration kan ske direkt genom FOLK OG LAND eller genom NORDISK KAMP, Box 2149, Stockholm 2, postgiro 14 88 37. Märk talangen prenumeration på FOLK OG LAND och vi sänder avgiften vidare till FOLK OG LAND.

Göran Assar Oredsson..

man alltså i det ovissa beträffande äktheten i «Anne Franks dagbok».

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSMØR, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Dette med «ro og fasthet»**

Det er direkte nifst å se hvorledes historien synes å skulle gjenta seg. I 1940 førte våre styremenns unøytrale politikk Norge rett inn i ulykken og påførte oss en femårig okkupasjon av fremmede tropper. Etter at de først uavlatelig hadde forsikret oss om sin nøytrale holdning, og tutet oss ørene fulle med at vi bare kunne ta det med ro og fasthet. Partipolitikerne med utenriksgeniene Koht og Hambro våket over oss alle.

Påny lyder de beroligende trompetstøt fra stortingets «helige» hallér, forsterket og oppfrisket i alle partiavisene, om å få det med ro og fasthet, og at det ingen grunn er til engstelse. Og alle de kjære partipolitikere, fra det avkonservativiserte folkeparti Høyre, gjennom det bedrøvelige sentrums-kostebinderiet og helt til ytterste fløy av Arbeiderpartiets kastrerte revolusjonsgarde, forsikrer i munnen på hverandre at intet skal få dem til å oppgi den unøytralitet i NATO som de forsikrer oss er høyeste form for nøytralitet.

Nei, vi kan så levende forestille oss det! Det er jo blitt tradisjon i Norge dette å drive katastrofepolitikk bak folkets rygg, eller i allfall slik at det ingen mulighet har til å si sin mening, hvorefter de ansvarlige når ulykken er der pigger av til det utland en har drevet maskepi med og overlater til folket å klare seg som det best kan.

Siden vi påny manes så inntrengende til i vise ro og fasthet i den høyst truende og beklagelige situasjon som nå klart avtegner seg som resultat av unøytral holdning i stormaktsstriden, så må det være all mulig grunn til å gjenta det spørsmål en norsk oberst for en tid siden stilte, og som han i dette svar fikk på: Er det meningen at de som driver katastrofepolitikken denne gang skal bli her i landet og dele skjebne med oss andre? Eller ligger det kanskje allerede fly og skib klar til å redde våre verdifulle styremenn og deres bakspillere?

Når det katastrofale NATO-medlemskapet, som ikke bare setter Norges eksistens på spill, men også har trukket Sovjetens gissel Finnland og det nøytrale Sverige inn i faresonen, fastholdes så mandig og enstemmig i storting og regjering, så må vi som skal bli igjen ha krav på et klart svar på spørsmålet om standhaftigheten skal gjelde alle eller om det kanskje bare skal gjelde «folket», mens de ansvarlige nå som før skal fordusfe. Altså: Hvem skal bli og hvem skal gjøre amerikaner av seg?

Først når dette spørsmål er besvart klart og uten omsvøp, kan de som skal bli igjen begynne å snakke alvor om roen og fastheten.

Klart er det i allfall at det norske folk i dag ingen ro føler, det er tydeligvis forbekoldt våre partipolitikere. Det turde vel selv de minst begavede forstå når de ser den tilslutning Socialistisk Folkeparti med sin vanviddpolitikk fikk!

Og selv om våre vise styremenn fortrinnsvis beskjefte seg med tilbakeliggende negres ve og vel, så bør de forsøke å forstå at nå snakker de til hvite, norske mennesker, som ikke er dummere, og ikke dårligere orientert, og ikke mere tilbakeliggende i det hele tatt, enn at de forstår at det er svindel det som nå i mange ord presenteres i storting og i pressen.

Det står vel nemlig klart nå for de fleste; at like lite som Norge ble «overfalt» i 1940 fordi det var nøytralt, men tvertimot fordi det ikke var nøytralt, så kan vi i dagens situasjon påberope oss hensyntagen og forståelse som et stakkars lite, nøytralt land, som uberettiget utsettes for trusler fra en mektig nabø. Vi er nemlig ikke noe stakkars lite og nøytralt land lenger. Våre politikere, som nå maner til ro og fasthet, har praktisk talt enstemmig gjort oss til en fast og strategisk viktig del av en stor krigsblokk under amerikansk

Sosialist-bekjemper

Som kjent tövet Senterpartiets ledelse bort hele det nydøpte partis valgopplegg med sine tapelige og trettende kjærighetserklæringer til Venstre og Kristelig Folkeparti. Et slike halvborgerlig samarbeide, som dessuten i vid utstrekning ble tilbakevist av de to andre partier var den nye luft Senterpartiet hadde å by de velgere som nå er så luta lei av hele den gamle partisvin del at de snart ikke orker å stemme engang. Har DAGBLADET rett, så har partiet forøvrig allerede gitt valgspekulasjonen og sentrums-samarbeidet på båten, og frir etter godt gammel bond-departimønster fra tredve årene til det ARBEIDERPARTI en ville bekjempe. Dagbladet skriver herom i en leder:

«Det hersker ikke tvil om at Borten i en gitt situasjon er vil lig til samarbeide med Arbeiderpartiet. Det er i så fall ikke første gang at vi står overfor mulighetene for et grønt-rødt samarbeide. (Jfr. Ild og vann hand i hand!). Det er bare spørsmål om prisen. Og sans for priser har, som vi vet, både Senterpartiet og Arbeiderpartiet.»

Hva den annen store valgbekjemper av sosialisme og pampestyre angår, det berømmelige folkeparti Høyre, så brøt selveste partilederen Kjøs ut av de borgerliges rekker og plaserte sosialistisk folkepartis Gustavsen i den viktige finanskomitéen. Og i trontaledebatten forsikret den parlamentariske fører Lyng Gerhardsen om at Høyre skulle støtte opp om ham på alle måter, så han fikk fred til å føre oss inn i Høyres hellige land: Fellesmarkedet.

ledelse, som direkte er rettet mot Sovjetsamveldet. At denne krigsallianse bedyres bare å ha defensive formål, skiller den ikke fra dens forgjengere.

Dette er den enkle sannhet, som de mange ord ikke kan bortforklare. Og derfor frykter den tenkende del av det norske folk, forøvrig uten hensyn til politisk oppfat ning, for fremtiden, trass i styremennenes «ro og fasthet» foran den fare som en med den bitre erfarings rett mistenker dem for ikke å skulle dele med folket..

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — 44 49 94

Uvitenskapelig utredning

Av rettsoppgjørets folkerettlige og grunnlovsmessige problemer

Prost Hedem tar seg av professor Castberg, i NATIONEN

Til vår glede og vi må si forbauselse ser vi at NATIONEN har gitt plass for et utførlig og tilsynelatende ubarbert innlegg fra den utrettelige forkjemper for sannhet og rett, prost A E Hedem i anledning av at professor Castbergs radioforedrag om «retts»-oppgjøret nå foreligger trykt. NATIONEN skal ha honnør for at den på dette vis stiller seg til tjeneste for en endelig opprydning i ruinene etter det politiske oppgjør i 1945 og årene fremover. Slik situasjonen er blitt for Norge etter at vi nå for alvor har begynt å høste fruktene av var ulykksalige utenrikspolitikk, er det visst all grunn til hurtigst mulig å gjøre opp for gammel synd og urett. Slik at det norske folk ikke står splittet og uforberedt i farens stund. Men, for å vende tilbake til prost Hedem, så skriver han følgende i NATIONEN;

Hr. redaktør!

Da jeg 8. desember f. å. lyttet til professor Castbergs radioforedrag om det såkalte rettsoppgjør ble jeg høylig forbauset over at en professor kunne bekjempe seg til å leve et forskningsmessig så lett angripelig produkt og åpenbart med vitende og vilje såkne å villedе sitt publikum. Så lenge foredraget ikke forelå trykt kunne en ikke godt ta til gjenmæle mot det. Men nå er situasjonen en annen. Foredraget foreligger nå som fjerde og siste kapitel i professorenens bok «Juridiske stridsspørsmål i Norges politiske historie». Som en skal se står man her overfor en professor som med full rett kan si om seg selv det samme som den ikke ukjente professor Döllinger gjorde, nemlig at han i sin forskning hadde vært «mer sakfører enn historiker». Politiske sidehensyn har åpenbart vært viktigere for professor Castberg enn befølgelse av den vitenskapelige forskningsprinsipper.

Den 3. d. m. hadde Nationen et forholdsvis utførlig referat av Castbergs foredrag uten dog å undersøke om dette var vitenskapelig holdbart. Dermed kom dessverre Deres blad til å formidle videre foredragets villedende karakter. Jeg tillater meg derfor å be om spalteplass for noen få kritiske bemerkninger.

1. På side 51 leser man følgende: «Det er helt uriktig når det under tiden har vært påstått at den folkerettlige krigstilstand mellom Norge og Tyskland opphørte ved de norske troppers kapitulasjon i juni 1940.»

Her unnlater professoren å meddele at det ikke dreide seg om en lokal kapitulasjon av norske tropper, men en kapitulasjon av hele den norske krigsmakt, Hæren, Marinens og Flyvåpnet. Det var etter oppdrag fra regjeringen at Norges forsvars sjef, Ruge, ad diplomatisk vei kontaktet den øverste tyske hærledelse. Ved denne kapitulasjonen opphørte våpenkam-

pen, men selv sagt ikke krigstilstanden. Denne besto fremdeles, men nå i okkupasjonens folkerettlige form, og dette så vel for tyskerne som for de norske statsmakter og for befolkningen på det besatte området.

Professorenens framstilling er derfor ufullstendig og misvisende. Han burde ha merket seg den rettledning og autoritative erklæring som statsministeren gav den hjemmeværende befolkning i sin radiotale fra London 25. juli 1940. Etter å ha nevnt at krigen hadde vart i to måneder uttalte hr. Nygaardsvold: «Vi kan nå fritt si overfallsmannen den usminkede sannhet om deres opptreden og løgnpropaganda både under og etter krigens». Ny norsk hvitbok s. 19—20 og 22—24. (Uth. av meg). Professoren tør vel neppe påstå at statsministeren var helt uvitende om folkerettens bestemmelser. Det tør være berettiget å anta at professoren her søker å score poeng for en viss tendensiøs vurdering av rettsforholdet.

2. På samme side uttaler professoren følgende: «Det kan forøvrig i denne sammenheng nevnes at den svenske betenkning om «Den norske Råtsuppgørelsen» som ble utg. i 1956 og som etter de norske oppdragsgiveres mening skulle gi et så sterkt grunnlag for kritikken mot det norske rettsoppgjør, selv er helt utvetydig på dette punkt. Det heter uttrykkelig at overenskomsten om fiendtlighetenes opphør i Norge ikke innebar at krigstilstanden ble avløst av fredstilstand.

Her søker nok professoren etter å score poeng. Han burde neppe gå ut fra at så vel Nygaardsvold som de svenske eksperter var noen skolegutter på dette området. Det er imidlertid dette han gjør.

3. På side 52 skriver professoren: «Det er enn videre ikke noen som helst grunn til å anta at den norske kon ge og regjering mistet sin

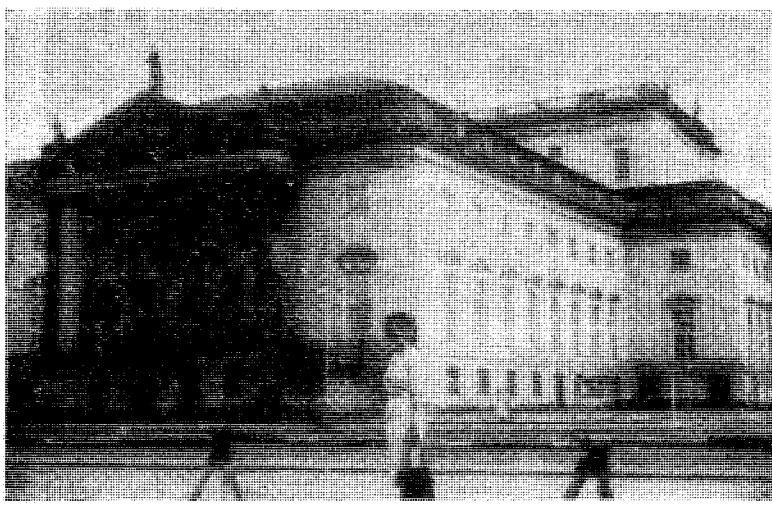
(Forts. side 7)

Göran Assar Oredsson:

En veckas vistelse i dagens Berlin

Upplevelser och känslor antecknade i dagsboksform

Her er siste del av Göran Assar Oredssons reiseberetning fra Berlin:

Stadsoperan.

III.

Vi besökte stadsdelens Hitler-Jugendhem, eller rättare sagt dåvarande HJ-hem, där Vera fick sin första BDM-uniform. Vera berättade och berättade. Berättade om ungdomens uppmarscher och högtider, berättade om ungdomens insatser under bombnätterna, då det gälde att slotta elden, hjälpa barn och äldringar ur bombade hus osv. Vid Breitenbachplats inte långt från Veras hem kom hon en gång att stå cirka en meter från Dr. Goebbels. Det var den 30. mars 1943, en fruktansvärd bombnatt, en av de första över Berlin. Många människor begravdes i ruiner och det gällde att varsamt gräva fram de nödställda. Tillsammans med många andra hade Vera arbetat hela natten med röjningsarbetet, smutsig, trött och av eld svevd i håret betraktade hon en grupp s.k. ortsgruppmän. De gjorde inte ett handtag bara kommanderade andra att arbeta. En bil kom då sakta fram och stannade, ur bilen steg en officer klädd i snygg uniform, men märkt av sot och smuts, efter kom en liten man som det också tydligt märktes att ha arbetat i ruiner hela natten.

«Skall ni inte hjälpa till?» ropte den lille mannen till ortsgruppmännen.

gruppmännen. Vera kände genast igen Dr. Goebbels röst och stirrade på ortsgruppmännen, som däremot tycktes ovetande om vem mannen var och nonchalerade frågan. Då kom officeren fram och sade: «Det är nog bäst ni hjälper till, ty Goebbels är inte att leka med.» Och den fart det blev på ortsgruppmännen, talades det om länge i dessa Berlinkvarter. Nu var det nya hus uppbygda på platsen och händelsen var ett minne blott.

Vi gick vidare till den världsbekända Botaniska Trädgården och inte långt därifrån låg de f.d. SS-kasernerna — UNTER DEN EICHEN nr. 135. Ett hus liknande ett litet slott visade sig vara en mycket inbjudande matservering och vi beslöt oss åta middag där. Vi frågade betjäningen om vad detta var för ett vackert slott. Vi fick veta att det en gång tillhört den välkände Generalen von Wrangel. Wrangel hade förlänats detta slott som belöning för sina krigsbragder. Han hade varit väldigt omtyckt för sin humor och sin fulhet, berättade serverören. En gång när han tog sin sedvanliga morgonritt mötte han en skomakaregesäll som visslade glatt, men slutade tvärt då han såg Wrangel. Då höll Wrangel in sin häst och sa: «Det var mig en

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

av OLGA BARENYI

(Oversatt av ODD MELSMON)

III.

DEN RØDE MALING

Ennu to minuter, ennu ett — og nå skal de komme. Ja, der er de allerede, de 12 apostler.. Går de ordentlig? Eller står de kanskje på hjul? Den pene i den blå kapten er Johannes. Han ligner litt på onkel Paul, men han har bare ett ben nå. Hvorfor var han så dum at han ganske enkelt lot benet ligge igjen i Russland. Hvis han hadde tatt det med, så kunne det for lengst vært sydd på igjen og ha grodd fast. Egentlig burde hun gå med mamma til sykehuset for å besøke onkel Paul. Men mamma kan vel ikke gå nå da

nå må hun løpe ellers vil mamma skjenne, og i dag er det jo tildeiling av smør og også av kunsthoning. Men hurtig nå, ellers stenger melkebutikken.

Piken går tvers over gaten og traver i retning av kruttårnet. I den ene hånd holder hun en liten pappeske med etpar marihøner krabbende omkring, i den andre en veske med skolebøker. Men så stanser hun opp igjen. Foran en hattebutik står en stige, og høyt oppe på den sitter en gammel, tykk herre med en malerpøs mellom knærne.

En stund svinger han penselen frem og tilbake, akkurat som døden gjorde med ljælen, og så gjør han et par kraftige strøk og dermed er den tyske teksten på firma-skiltet vakkert, og nedover butikk vinduet renner det draper av rød maling. Hvor klossete maleeren er! Nå — men hvorfor fort-

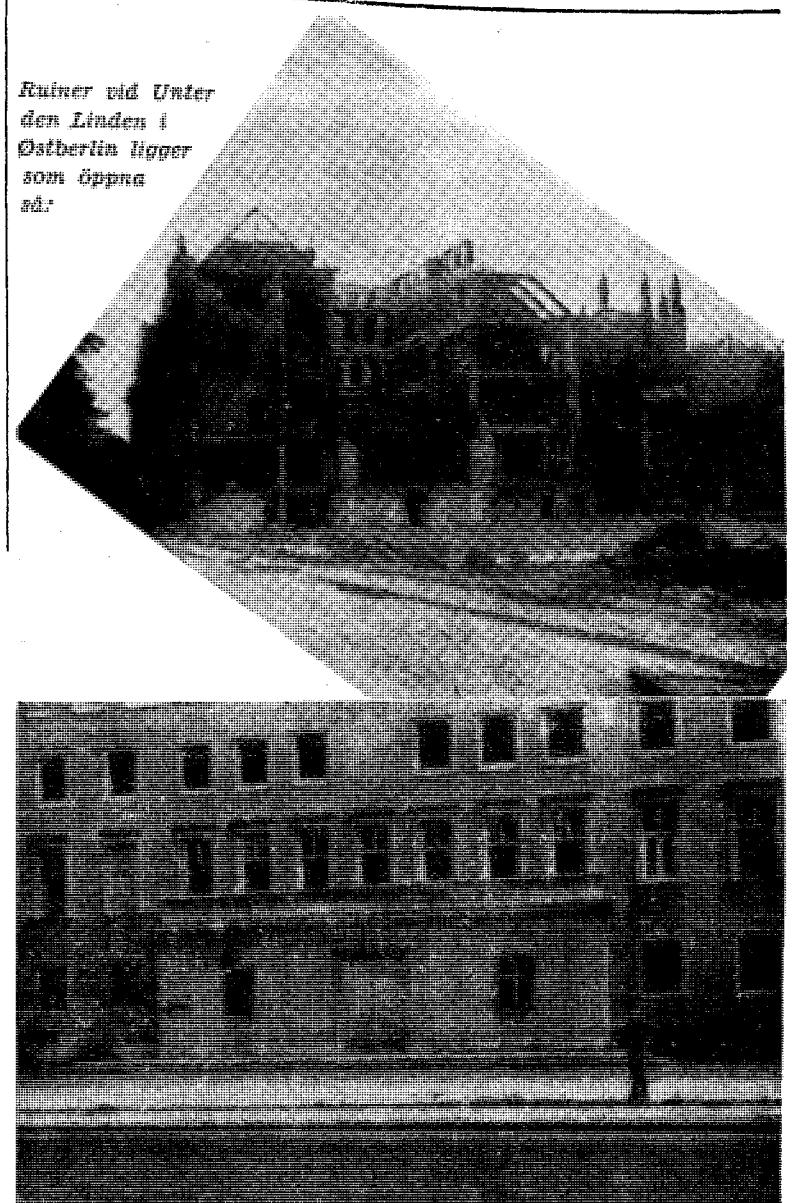
setter han ikke? Nå skal han vel også male over den tsjekkiske teksten. Men han klatter alt ned og sier tilfreds: «Det var det», og folkene på fortauet og salgskonene i porten klapper i hendene og hopper rundt som i et dukke-teater

Like ved siden av står det ennu en stige og her stryker en utpelser. Også med rød farve og også her bare den tyske teksten Folk synger en lystig sang imens og danser omkring. Lilly danser med. Ritsj, ratsj, bøkene er borte, vertshuset er borte, blomstene er borte, slakteren er borte, begravelsesbyrået er borte — alt er borte. Det er heldig at Lilly forstår tsjekkisk, ellers ville hun ikke finne frem mere.

Videre går det, gjennom Zeltnergasse. Den røde maling drypper og spruter, på fortauet danser Lilly.

Forts. side 6

Ruiner vid Unter den Linden i Østberlin ligger som opprør

Øst-tysk milismann «efterlystes» i Västberlin just när vi var där.

Zf.d SS-kasernerna (Unter den Eichen Nr. 135).

O·K:

Så løsaktig var dommen over Quisling

Press og løse påstander fra aktoratet

En av hovedfeilene ved rettergangen mot Quisling er påtalemyndighetens hårreisende forutinntatthet. Aktor forsøker ikke å få frem hva som er hendt og når det er hendt. Han forsøker å skape et bilde av tiltalte som stemmer hans og propagandaens forutfattede mening. På side 83 i det offisielle referat fra straffesaken mot Quisling heter det:

Aktor: Ja, men husker De at De hadde møte i Stortinget den 9. april til drøfting av politiske spørsmål med forskjellige av Deres meningsfeller?

Quisling: Det kan jeg ikke si.

Aktor: Kan De ikke huske det?

Quisling: Jeg kan ikke gripe det i farten.

Lagmannen: Når på dagen skulle det være?

Aktor: Det skulle være om ettermiddagen. *Det vil bli ført flere vitner på det*, og jeg synes det er besynderlig at ikke tiltalte kan huske en begivenhet av den art.

Quisling: Det var den 9. april?

Aktor: Ja, det var den 9. april.

Quisling: Vi flyttet jo over der 10. april.

Aktor: Men dette gjelder et møte 9. april om ettermiddagen før De ga meddelelse i radioen om dannelse av regjeringen og innstillingen av mobiliseringen.

Quisling: Jeg vil ikke benekte det, men jeg kan ikke huske noe om det.

Aktor hevder altså for det første at Quisling har hatt et møte i Stortinget den 9. april, og at han har flere vitner som kan bevise det.

Jeg har lest gjennom hele vitnelisten, men det kommer ikke noen vitner som bekrefter aktors påstand. Det eneste vitne som blir spurta om et møte i Stortinget er Harald Franklin Knudsen, og det gjelder et møte med Fagorgansisasjonen. Jfr. side 196 i referatet.

Franlin Knudsen: Det var et møte, det tror jeg var 10. april, i Stortinget, hvor de fleste av disse folk var til stede, av de ledende.

For det annet påstår aktor at Quisling ga ordre om innstilling av mobiliseringen allerede den 9. april.

Det ble ikke ført noe bevis for den påstanden. Tvertimot ble det bevist at tilbakekallingen av mobiliseringen foregikk den 10. april.

Og så litt om den skjulte insinuasjon som ligger i aktors uttalelse: «— jeg syns det er besynderlig at ikke tiltalte kan huske en begivenhet av den art».

Dette rettsmøte ble holdt

Slik så pressen aktor.

tirsdag 21. august 1945. Quisling ble innesperret i Oslo Kretsfengsel 8. mai 1945. Det lå altså forut for rettsmøtet nesten 4 måneders innesperring.

Jeg satt selv på «nr. 19» i den tiden, og vet hva vi fikk av mat. Jeg overdriver ikke når jeg sier at hvis denasjon vi fikk i disse 4 første måneder var blitt bibeholdt til f. eks. våren 1946, så hadde vi vært døde alle sammen. Det ble også sagt av vaktene som var der den første tiden, at det ingen rolle spilte om vi døde, for Arntzen hadde sagt at 250 skulle skytes, og det ble i første rekke oss.

Ved et tilfelle fikk jeg anledning til å snakke med en medfange et par minutter i badet. Jeg kjente ham og trodde han var «jøssing». Derfor spurte jeg ham hvor han kom fra.

Han svarte at han kom direkte fra Sachsenhausen, og at han ble beskylt for å være «tyster».

«Si meg da», sa jeg, «var det verre i Sachsenhausen enn her?»

«Det kan bli omtrent ett fett», svarte han.

Under slike forhold forlangte aktor altså at Quisling skulle huske alle detaljer han ble spurta om og svare på ofte provokatoriske og som i dette tilfelle helt uriktige, påstande, som han kunne «bevise» med flere vitner.

På bakgrunn av mine egne erfaringer vil jeg si at det er rærere at Quisling husket noe i det hele tatt, enn at han tar feil av og til. Når man så tenker på den påkjennings det må ha vært for ham å sitte som anklaget nede i Losjens store sal med hele «verdenseliten» sittende og glo hatefullt på seg, så begriper en ikke at han klarte å gjennomføre rettsaken slik han gjorde det.

Uten den solide støtte i sin egen filosofi og sin gode samvittighet, ville han heller ikke ha klart det.

O. K.

En artikkelserie av Alexander Lange:

Dramaet på Syrebekkstøylen i Rauland

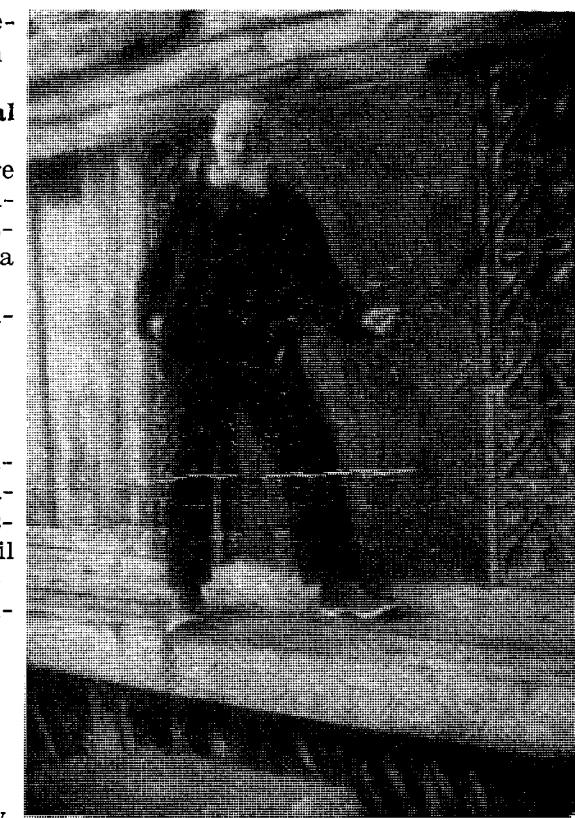
Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Ikke nødvergerett for brødrene, men for den som drepte deres 79 årige far Halvor Tarjeison Lognvik.

III.

For å få til den etter mitt og mange skjønn opprørende og gale dom i lagmannsretten var det nødvendig å sette hele saken på hodet. Med den herskende politiske stemning i den uttatte lagrett (hvor visstnok bare to fjellbønder stemte mot) — skulle det kanskje ikke så store anstrengelser fra øverst til nederst i påtalemyndigheten for å gjøre det klart at brødrene Lognvik ikke representerte lov og rett, da heller ikke nødvergerett i saken. Men at de for dem, og ikke minst for Johans Lognvik i de ca. 30 sekunder kampen varte — ukjente menn hadde lovvern på sin side! Selv om ikke brødrene visste det da, så var disse samtidens yndlinger to britiske agenter i forsvinningsdrakter, droppet med britisk utstyr og av britisk fly på Hardangervidda. Herfra skulle altså professor L. Tronstad, hvis storhet og dyrebart aktor og vårt demokratiske rettsapparat i saken ikke noksom kan dvele ved — herfra skulle det med britisk utdannelse og direktiver drives sabotasje og likvidasjoner (omskrivning for mord med riktig politisk fortegn). Mot slike guder, stablet på benene av Churchill for å kriminalisere krigen, eksisterte ikke nødvergerett for en bortført lensmann, og hans bror, som ikke engang var NS. I Rauland hersket bare sabotørenes rett, hverken norsk rett eller den i samme inkorporerte Haagerkonvensjon. I Lognviksaken tenker påtalemyndighet og dommere på det gode formål, lukker begge

øynene og dekreterer: Den formastelige måtte være gal som kunne overmanne tre slike supersoldater, og lensmannen må ha forgrepet seg på Herrens salvede, ellers kunne han umulig være overmannet! Da den påfallende aggressive pfm. Christian Owe til Oskar Hasselknippes henrykkelse demonstrerte — som påtalemyndighetens surrogat for lovbefalt bevis

Norsk sagagubbe: Den 79-årige Halvor Tarjeison Lognvik, som ble skutt ned på åkeren under «befrielsen» i 1945

under skytingen sjokkerte og bevepnede, som det siden viste seg Milorgmann — Jon Landsverk visste, eller kunne vite, hva som hadde foregått på støylen, måtte aktor medgi at det for påtalemyndigheten «vil bli vanskelig å kunne påvise hvordan det hele er foregått»

Men i denne sak skulle ingen tvil komme tiltalte til gode. Lagretten svarte ja på alle spørsmål og retten idømte Lognvik 10 år for drap plus 10 års sikring og Torgeir Lognvik 5 år for forsök på drap. Den hadde her ikke kunnet følge helt ut den i rettsaken opptrædende kombinasjon av etterforsker og vitne — Chr. Owe.

*
Brødrenes forklaringer måtte totalt neglisjeres. Praktisk talt alle vitneprov og innlegg under saken som ikke støttet sabotørsynet på faktum og juss måtte settes tilside! Men noe mer måtte til! Jon Landsverk forandret de av sine utsagn som gikk i tiltaltes fabør blant annet at G. Syverstad hadde skutt først, men han fastholdt det viktige utsagn at skytingen i støylen ytterrum var slutt, da Torgeir trev karabinen og styrtet ut der.

*
Politifullmektig Owe har visstnok ved sin iherdige virksomhet som har fått høy-

(Forts. side 7)

H. T. Lognvik fotografert i 1943 fotografert på åkeren hvor han ble drept to år etter

En veckas vistelse -

(Forts. fra side 4)

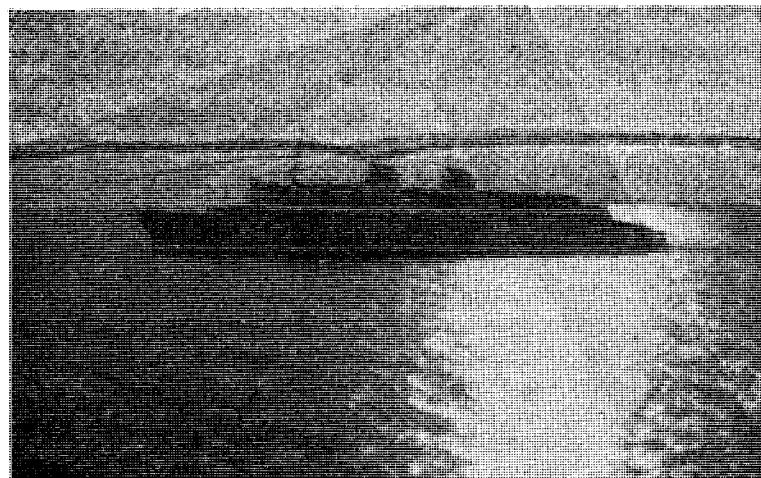
mellanrum med tvenne vaktposter på varje, beväpnade med kulsprutepistoler. På vakttornen monterade kulsprutor och strålkastare. Överallt stod att läsa: «Fotografering förbjudet». Likaså «Om ni rör vid stängslet, skjuter vi direkt!» Man blev verkligen vred över denna demokratiska ynkedom, denna cyniska behandling av en besegrat motståndares ledare. O!arma fängar! Det var amerikansk vakhållning denna gång. Vi stannade till et kort ögonblick och betraktade ett vakttorn. Omedelbart viftade sol-daten med sin k-pist och ropade kallt «Vorwärts», vorwärts!»

Vi ställde nu färdan till Olympia-stadion. Vera hade ett av sina dyrebaraste minnen därifrån, berättade hon. Det var den 1. maj 1938. Flickornas uniform bestod av bruna jackor och vita blusar med svart halsduk och mörkblå kjol. Vissa platser runt stadion var märkta med ett vitt kryss. När den väldiga stadion var fylld kom orden, «alla som sitter på de kryssade platserna behåller sine jackor på, övriga tar av jackorna». När ordern efterlyds, sågs det som brun färg på vit botten runt den väldiga stadion, «Grossdeutschland». Och över detta lypte fanorna i den strålande solen och så trädde *Der Führer Adolf Hitler fram!* Men nu var även detta ett minne blott. Det var fotbollsmatch i olympia-stadion denna dag, visade det sig. Det hade hunnit bli kväll och strålkastarna lypte över stadion. Vi kom in gratis tack vara våra presskort och fick finfin plats på för pressen särskild avdelning av stadion. Det visade sig också att denna avdelning var cirka 2 meter under den plats Adolf Hitler stod på vid sine framträdande här på Olympiastadion. Varken Vera eller jag er fotbollintresserade, utan ägnade vi det största intresset åt denna pampiga Olympiastadion som byggdes till Olympiadens 1936 och bevisade det Tredje Rikets sunda styrka. Kilkan, som ringde in Olympiadens 1936, stod uppställd utanför stadion. Vi såg ett skottthål i den samma, men i övrigt i sitt bästa skick från 1936. Vi strök med häanden över den och lät tankarna gå tillbaka några årtionden. Vi besökte också i dag Zoologischer Garten/Aquarium. Världsberömt för sina varelser av alla de slag, från ormar och krokodiller till loppar och vägglöss!

Vi besökte denna kväll en restaurang på Kurfürstendamm. Den hette «Krokodil». God mat, fin underhållning och allt kostade för två inte mer än 11 mark!

30.8. 1961.

Denna deg tillbringade vi i Öst-Berlin. Det gick lika smärtfritt att komma över dit som i söndags. Jag skulle först ge en bild av de olika medborgarna i uniform! Tyvärr märks det en beklaglig

Vi moter «Sassnitz» på hemtur

begreppsförvirring om detta i den demokratiska pressen, der varje uniformerad man kallas «folkpolis»! Folkpoliser är de svart-uniformerade mestadels unga pojkar. Det syntes klart att dessa unga män var utvalda efter längd och kroppsbyggnad. Deras uppträende var alltid korrekt och artigt. Så har vi officerare och soldater i den s.k. folkarmén. Deras uniform är grågrön och mycket lik den tyska arméns uniform från Hitler-tiden. Också dessa folkarmister (soldater) uppträddes korrekt och artigt. Jag frågade två folkarmister vid Brandenburger Tor om jag fick ta ett fotografi av dem. «Det är inte förbjudet, men ses inte med goda ögon. Det är onödigt att ställa till svårigheter både för oss och Er!» De omtalade också, att de inte var ifrån Berlin, utan ditkommandrade från annan plats. Någon glädje över sitt vakhållningsuppgift visade de absolut inte! Slutligen har vi så milisen, eller kampgrupperna, som är klädda i grå overall och mössa av alpjägersnitt. Vi talade aldrig med någon sådan, men dom syntes oss mest osympatiska. Deras utseende var mestadels grovt och vulgärt. Säkert är milisen de pålitligaste säkerhetsförbanden i kommuniststaten. Det har också visat sig, att någon milisman aldrig söker komma över till väst. Det har däremot flera soldater ur folkarmén gjort. Folkpolis och folkarmister «bommar» ju också när de skjuter efter flyktningar, medan milismän skjutit flera flyktningar. En sådan milisman «efterlyses» just de dagarna vi var i Berlin

Östberlins vardag var pinsam att skåda överallt såg man arbetare, som arbetade under vakhållning av folkpolis eller milismän. Säkert är inte en arbetare, som kan tänka det alra minsta, komunist, när han dagligen får arbeta under gevärsmynning. Regimens felaktighet måste ju också klart gå upp för varje soldat, när han finner att han inte vaktar rikets gräns mot inkräkturen utan vaktar sina egne landsmän för att de inte skall fly! Vid ett tillfälle skulle jag fråga efter väg och såg en grupp folkpoliser. Jag hajade dock till, när jag utan att tänka mig för, såde högt till

Vera: «Här är SS-män, dem skall jag fråga!» SS-män, det hörs likt på båda tyska som svenska och alla folkpoliserna stirrade till, men med ett brett leende tala de om vilken väg vi skulle gå. Gatorna i Östberlin är renar. Vid varje större arbetspats är högtalare uppsatta, vilka ständig mäler fram propaganda. I Västberlin är varje icke uppröjd ruin omgärdad av trädstaké i ljus färg, vilket tager bort den dystra bilden. I Östberlin låg ruinerna som öppna sår. Smärtande var det att se ruinerna efter stora, vakra museibyggnader, konstgalleri etc. Många av dessa byggnader var bara till hälften bombade och kunde återuppföras i sitt forna skick, men något sådant syntes icke till. Man had lust att ropa högt, «Varför inte återuppföras detta. Varför låta dessa värden förfalla till förmån åt löjliga fula ryssmonument, Stalin-alléer osv ??»

Överallt banderoller, som talar om att «DDR arbetar för socialism och frd». At «västmakterna är krigsherrar» och att «den västtyska militariismen är en världsfara» etc., etc. läser man överallt. Stackars människor som måste leva i ett kommunistiskt samhäll och ständigt läsa dessa motsägande banderoller.

Vi måste också beundra de tyskar, som trots allt detta för tyska folket främmande inslag, ja för hela västerlandet främmande och opassande inslag, i gatubilden och trots den dystra varden, kämpar vidare för sitt land! Efter en hel dag i Östberlin, är det skönt att komma till Västberlin, kunde vi konstatera.

31. 8. 1961.

Sista dagen i Berlin. Dagarna liksom runnit i väg, men vi är nöjda med allt vi hunnit med. Vi använde en stor del av dagen till inköp av vykort att sända till vänner och medarbetare. Vi besökte resebyråen för att veta tågtiderna för morgondagen och vi blev ofrivillig avlyssnare av et samtal mellan två unga flickor. Ett samtal, som sade något om tyska fokets bibehållna stolthet. Flickan hade köpt vindruvor och berättade för sin väninna, att det var ruttna. «Av vem har du köpt dem?» frågar väninna. «Av italienaren borta i hörnet», svarar

Dödsdans i Prag -

(Forts. fra s. 4)

Nå vet Lilly hva det hele betyr. Det er sikkert en folkefest. Alle vinduer står åpne og folk vífter med lommetørklær. Lilly vinker tilbake med pappesken, noen puffer til henne og esken faller ned. Før hun kan bøye seg er de stakkars marihøner trampet i stykker. Man burde begrave dem, men man kan jo ikke gjøre noe når man ikke engang kan bøye seg. For en trengsel det er! Frem kommer man bare skrittvis. Gjennom Revolusjonsgaten, hvor også samtlige tyske skilt er overstrøket med rød maling. Ved Kettenbrücke står en kvinne på taket av en bil og skriker. Folk klapper etter hver setning hun sier, og noen gråter og noen ler. Lilly forstår ikke riktig hva kvinnens brøler. Bare ordet «Svoboda» forstår hun. Stadig påny «Svoboda», det vil si frihet

Nedenfor Sommerberg spiller et hornorkester og noen store piker deler ut røde og hvite nelliaker. Lilly får også to og dem fester hun i det blå flettebåndet sitt. Hun har det ikke travelt lenger. Slike noe må man jo være med på, det vil pappa forstå også. Det er jo mye morsommere enn en skoletur. «Hvem har bruk for mere rød maling?» skriker en eller annen, og Lilly roper «jeg» tilbake. På tsjekkisk naturligvis, for ellers ville man jo ikke forstå henne. Alle klapper da Lilly får en liten pos med rød maling. Stolt sleper hun den med til Strossmayerplatz, skjønt den er gyslig tung. Hun må stadig stoppe og flytte boksen fra den ene hånden til den andre. Men mamma vil sikkert bli glad. Så mye vakker rød maling. Med den kan man male barneværelset og kanskje entreen også. Og så har hun fått malingen gratis. «Godt gjort, godt gjort, Lilly», vil pappa si.

Døren til Antoniuskirken står vid åpen, og derinne kneler menneskene og synger «Ave, ave Maria» Maiandakten. Rundt Mariaalterne står hvitkledte piker med blomsterkranser i håret og brennende lys i hånden. Lilly klatrer opp trinnene til platået foran inngangsdøren, setter fra seg posen, legger vesken på den og titter inn. Nei, i kirken har en ikke malt over noe. Like til venstre, bak skriftestolen er det en tysk tekst under Jesusbilden: «La de små barn komme til meg». Synd at hun ikke har noen pensel, man kunne ha tatt noen strøk her også. Men nu, midt under maiandakten går det jo ikke an.

Fra plassen sin ser hun vinduene i leiligheten deres i Antoniusstrasse. Alle vinduer er lukket, og de brogede kretongforheng trukket til. Det er ikke tent lys i rummene, skjønt det allerede er mørkt. Enten er foreldrene også på folkefesten, eller de sover allerede. Men nei, så tidlig legger de seg ikke. Det elektriske ur på hjørnet viser jo ikke mere enn otte.

Averter i «Folk og Land»

Göran Assar Oredsson

Dramaet på - -

(Forts. fra side 5)

ere konsens og støtte bidratt til å forme dommen på dens mirakuløse punkter, sammen med Einar Skinnarlands forklaring, opptatt ved forhørssrett i Oslo. Advokat Torstensen opplyste i lagmannsretten at han ikke hadde vært tilstede ved vitneopptaket og altså ikke kunnet stille korrigende spørsmål. Den sterkt dømmende og fordømmende lagmannsrett har altså ikke hørt eller sett Skinnarland personlig. Han hadde da dradd utenlands.

Den under okkupasjonen tjenestgjørende mangslungne politifullmektig Owe erklærte i anledning Skinnarlands forklaring — som han selv hadde opptatt — at blant de hundreder av vitner han i sin tid hadde avhørt, hadde han aldri møtt et vitne som ga en så sikker og klar fremstilling og som virket så 100 pst. overbevisende! Ja, Skinnarland talte jo sin og hele sabotørstellets sak, og man kunne jo ikke la seg hindre av hensynet til noen fjellbønders eksistens og ære, når det gjaldt å fortsette sabotørenes marsj mot militære stillinger, statsstundad, krigskors med og uten sverd, kulørte bånd og britiske distinksjoner Herr Skinnarlands gale forklaringer er gjengitt i minst 3 — tre — sabotørbøker....

Oskar Hasselknippe i V.G. og pressen ellers, når undtas Rjukan Dagblad, hvis redaktør får sparken for sin objektive omtale av saken, sjikanerer alle vitner — praktisk talt — som forklarer seg i de tiltaltes favør. En tituleres av herr Hasselknippe som «Fin plante».

*

Det som gjorde saken så farlig for brødrene Lognvik, det var kampens pinlige utfall: 2 menn som siden viste seg å være de topptrimmede, sværtbevæpnede SOE-sabotører Tronstad og Syverstad, assistert av den vepnede Jon Landsverk — var uten krusduller i ett nu — men etter 2 varselrop NB - blitt overmannet av den 48 årige, stille og smilde Johans Lognvik, som kom på friske spor av brorens kidnappere for å redde ham fra døden. Sjefen, professorens disponering på Syrebekkstøylen er slik at han ville ha strøket til lagfører-prøve. Ikke engang vakt satte han ut. Og det etter at en lensmann i funksjon hadde vært kidnappet i elleve timer.

Rettssaken måtte tillempes slik at også denne skandale kunne bortviskes.

*

Vi skal gjengi røen karakteristiske, stenografiske setninger fra forsvarerens, h.r.-advokat C. A. Torsten-

sens prosedyre:

«En får vel si at det er en særdeles usedvanlig sak vi har til behandling. Den er usedvanlig på mange måter. Den er usedvanlig, fordi det er de spesielle forhold som krigene og okkupasjonen bragte som overhode har gjort den mulig, og den er usedvanlig, da den i virkeligheten er et utslag av meget, skal vi si, vakre sjelelige trekk. Det er dette som i det hele har gjort den mulig. Men samtidig er den usedvanlig for virkningen er slik at vi alle uvilkårlig rygger tilbake for det. Det er to prektige menn, kjente folk, som er gått i kampen for sitt land og som er falt. På den andre siden er den mann som avstedsfører en slik ulykke drevet til dette av brorfølelse fordi han vet at broren er i fare».

Arsak til ulykken var de som iscenesatte bortførelsen av lensmann Lognvik, som ble dømt og straffet for ett og samme forhold i 2 saker! Etter disse lidelsesfulle år har T. Lognvik nydyrket 70 mål jord i høyfjellet! Hvilken medaljert sabotør slår den?

*

La oss, ærede leser, holde opp mot hinannen Johans Lognviks ærlige kamp i Syrebekkstøyens skumring. En mann mot tre.

Holde den opp mot det som upåtalt skjedde på Lognvikåkeren den 9. mai 1945:

Den dag arbeidet Johans Lognvik, en søster, og faren, den 79-årige Halvor Tarjeison Lognvik, ute på jordet. Så kommer hjemmekronten, 10 vepnede menn pluss anføreren Bjørn Gardsjord.

De kaster seg over Johans Lognvik som gjør motstand, da de ingen arrestordre viser. Hjemmekronten farer stygt frem mot Johans som ikke bruker våpen og faren roper til dem at de skal bære seg ad som folk, men da retter Bjørn Gardsjord maskinpistolen mot den gamle mann og skyter ham ned. Gardsjord har forklart senere at han gjorde dette i nødverge, fordi gamle Halvor gikk med en liten kniv i neven (og karvet tobakk).

Her må det etter myndighetenes oppfatning øyensynlig ha foreligget lovlig nødverge, herr Gardsjord er ikke blitt rettslig forundersøkt.

Denne grove urett er en flekk på den såkalte rettsstaten Norge. Handlingen var i høyeste grad unødvendig, umannlig og så sjokkerende rå, at datteren som gikk med i våronna på åkeren har fått mén av det for livet.

Da det offentlige, det vil si den herskende klikk hadde begått denne himmelropende urett — måtte den begå en til: Johans Lognvik ble dømt

Nøytralitet - -

(Forts. fra s. 1)

lige. Dette betydningsfulle moment kan ikke sees å være kommet frem i den offentlige diskusjon.

I tilfelle norsk valg av nøytralitetslinjen er det mulig — og slett ikke usannsynlig — at Sovjetsamveldet under eventuell krig med vestmaktene vil koncentrere seg om andre, viktigere oppgaver og la Skandinavia i fred. Et okkupasjonsforsøk overfor et nøytralt Norge i forsvars forbund med Sverige vil i tilfelle koste formeget i forhold til den strategiske betydning Norge under nevnte forutsetning vil ha for S-S, som fortrinsvis vil ha interesse for luftbasir i nærheten av den engelske kanal, d.v.s. fra Danmark sørvestover. De norske havner vil vel neppe kunne utbygges således at de kan få særlig betydning for S-S under krigen, da bombesikre ubåtbunkers helt mangler.

Imot valg av nøytralitetslinjen vil muligens bli anført bekjent nettopp var de en 1940. Hertil er å si at det som gelsk-franske aksjonsplaner og vår formodede — og faktiske — avhengighet av disse vestmakter som var årsaken til invasjonen i 1940. Annerledes ville det vært hvis vi hadde hevdet en nøytralitet med «kanonene pekende i alle retninger».

Et norsk forhåndsvalg av tilslutning til Vest-unionen vil analogt med forholdet i 1940 og ytterligere aksentuert gi Norge en for Sovjet samveldet faretruende strategisk betydning som basis for luftangrep og derfor i tilfelle av krigsutbrudd nødvendiggjøre øyeblikkelig sovjet-ussisk aksjon, kombinert med angrep på og gjennom Sverige i forbindelse med besettelse av Ålandsøyene. Finland må under samme forutsetning antagelig regne med besettelse allerede før krigsutbruddet. Disse skjebnesvangre konsekvenser for våre naboland plikter vi å holde oss for øye når det store valg skal treffes.

Krigens gang kan — i tilfelle vår innblanding — tenkes å føre til vestmaktfront langs Norges østgrense eller inne i Sverige, — i vesentlig utstrekning besatt med svenske tropper. Sør-Norge må regne med å bli bombet sørder og sammen fra baser i Danmark og Tyskland allerede i første fase av krigen.

Skulle Sovjetsamveldet an-

til sikring i 10 år, fordi man fryktet for at hans slektsfølelse skulle overmanne ham til å ta den rett i sin egen hånd som samfunnet hadde trådt under fot?

(Fremstillingen fortsetter i en 4. artikkel).

Syrebekkstøylen i Rauland, 15. oktober 1961.

Alexander Lange.

Uvitenskapelig utredning —

(Forts. fra side 2)

på en alliert stats territorium under krigen». (Uth. av meg).

Her søker professoren etter å score poeng og denne gang endog ved en direkte forfalskning av det faktiske forhold.

Utenriksminister Koht advarer mot å inngå allianse med vestmaktene. Saken ble behandlet i statsråd i London 9. november 1940. Her fikk han regjeringens tilslutning.

Den senere utenriksminister Trygve Lie skrev 21. juli 1945 til Justisdepartementet at det ikke ble inngått noen allianse mellom Storbritannia og Frankrike på den ene side og Norge på den annen. Undersøkelseskommisjonens innstilling, bilag II s. 295.

Det kan også henvises til Churchills verk «Den annen verdenskrig». Bind 4 bærer titelen «A len e». Videre til den britiske Oslo-ambassadørs skrivelse av 20. august 1946 til Norges konge. På sin regjerings vegne takker han for den norske innsats i de engelske styrker og denne betegnes der indirekte, men fullt forståelig som værende av frivillig karakter. Lin gekompaniet har således vært en engelsk, ikke en norsk militæravdeling. I sin svarskrivelse av 4. september s.å. godtar den norske konge denne oppfatning.

Professoren forfalsker således her det historisk riktige forhold.

Det har forøvrig neppe vært bestridt at Kongen og hans regjering under oppholdet i London ikke hadde «mistet sin stilling som lovlige norske statsmakter». Det som har vært hevdet er at disse statsmakters myndighet var underkastet folkerettens og Grunnlovens bestemmelser. Når regjeringen f. eks. for norske borgere i England åpnet lovmessig adgang til flerkoneri, gikk den selvsagt ut over sin myndighets grense. De hjemmeværende hustruers og deres barns rettigheter var beskyttet ved okkupasjonens rettsorden. Regjeringen hadde overhodet ingen myndighet til å utfordre lover og gjøre dem gjeldende overfor befolkningen på det besatte området, da landkrigsreglementets artikkel 43 ved det

gripe Norge, selv om vi erklærer oss nøytrale (og slutter forsvars forbund med Sverige), kan vi sikkert allikevel regne med at all den assistanse Vestmaktene kan avse straks vil bli stillet til disposisjon. Det blir antagelig ikke meget i første omgang i noe tilfelle på grunn av de overveldende krav fra hovedkrigsskueplasene, men takket være Sveriges styrke vil vi i tilfelle få en verdifull respitt».

Det er i skrivende stund ikke mulig å si hvorledes det kan gå med utsendelsen av avisene. Uregelmessigheter blir det nok sikkert, og det er også mulig at vi må sløyfe ett eller to numre. Forhåpentlig blir det ikke langvarig, og vi skal under enhver omstendighet gjøre hva vi kan for at ulempe skal bli minst mulig følbare.

kvantitative uttrykk «den lovemessige makt» tildeler okkupanten 100 pst av lovgyvningens myndighet, noe den norske statsmyndighet hadde godtatt ved ratifikasjonen og ved kunngjørelse i Norsk Lovtidend

Slik kan en fortsette punkt for punkt. Professorens kvantitativt nøytralitetslinje føredrag gir stoff nok til det. Det ovenfor anførte viser med all ønskelig tydelighet hvordan professoren jonglerer med bevismaterialet og avviker fra den objektive forsknings principper. Dette gjelder også hans vurdering av rettsoppgjørets hovedproblem, selve lovgivningsgrunnlaget og domstolenes tilslutning, bilag II s. 295.

Ved dette kommer professorens moralske kvalitet direkte i spørsmålet i det han overfor svensk publikum doserer ett, overfor norsk publikum noe ganske annet. Det henvises her til hans artikkel i Svensk vetenskaplig Tidsskrift 1946, s. 26, der han åpenbart er fullt ut enig i hva den norske folkerettssærlige professor, stortingsmann og medlem av Stortingets justiskomite, Edvard Hambro, hadde dosert i Tidsskrift for Rettssvitenskap 1939 s. 375: «Men en ting må man huske framfor alle. Folkeretten bryter landets egen rett».

Det hadde vært heldig ikke minst for professor Castberg selv om han hadde holdt fast ved denne kjensgjerning. Han har imidlertid åpenbart ikke hatt en forskers tilsvarende mot og ansvarsfølelse. Han sank ned til å «være mer sakfører enn historiker».

Oslo, oktober 1961.

Ærbødigst

A. E. Hedem.

FOLK OG LAND

og streiken.

Også «FOLK OG LAND» kan komme til å bli rammet av streiken i Handel og Kontor fordi avisens ekspederes gjennom et av de firmaer som berøres.

Det er i skrivende stund ikke mulig å si hvorledes det kan gå med utsendelsen av avisene. Uregelmessigheter blir det nok sikkert, og det er også mulig at vi må sløyfe ett eller to numre. Forhåpentlig blir det ikke langvarig, og vi skal under enhver omstendighet gjøre hva vi kan for at ulempe skal bli minst mulig følbare.

Arkitekt

H U S T A D

Bærumsvei 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

FOLK OG LAND

7

Slik bedommer en - -

(Forts. fra side 1)

propaganda bruk av hans navn og betegner dem som «quislinger» som i sitt land drev den politikk som okkupasjonen foreskrev. Men den som i dag nevner Quislings navn — og det gjelder især oss tyskere — den skal i hvert fall vite hvem han i virkeligheten var.

*

Forfatteren gir så en oversikt over Quislingsa liv inntil okkupasjonen og fortsetter:

Ved utbruddet av den annen verdenskrig var betydningen av Norge for krigsføringen opplagt, og begge parter traktet etter å hindre motparten i å dra nytte av Norge økonomisk og strategisk. I nødsfall måtte man trekke det inn i eget maktområde. Slik var situasjonen da Quisling skulle tre inn i den store politikken.

Det er betegnende for den tyske tospaltethet i utenrikspolitikken, at de første tråder fra Tyskland til Quisling ikke ble spunnet fra Riket og dettes offisielle diplomatiske representanter, men fra politikere og partibyråkratiet. Og dette faktum måtte i den tiden som kom hemme hvert skritt Quisling tok. Etter besettelsen av Norge tok den tyske innflytelse i første rekke sikte på de offentlige statsfunksjonærer og nu opptrådte de forskjellige sivile og militære personligheter som mere eller mindre autoriserte instanser når det gjaldt Quisling og hans politikk. Og mellom disse kretser med deres inotstridende interesser og hensikter er da Quisling blitt revet hit og dit. Sikkert har disse ting i siste omgang ikke hatt vesentlig innflytelse på forløpet av hendelsene i Norge, som var avhengig av krigens utvikling, men den som vil bedømme Quisling må kjenne disse forhold og ta dem i betraktnsing, for de har sterkt mørklagt hans politikk og hans stilling i den norske offentlighet. Quisling selv var fullt klar over dette. Jeg har kort før krigens slutt hørt bitre ord fra hans munn om disse forholdene.

*

Etter å ha omtalt begivenhetene i forbindelse med den tyske okkupasjonen av Norge og Quislings tilbaketreden som følge av tysk press 15. april, fortsetter forfatteren:

Da Quisling trådte tilbake var den siste representant for en norsk suverænitet i de besatte områder falt ut, og det var oppstått et vacuum. Utenriksdepartementet (det tyske) sendte da understatssekretær Habicht til Oslo for å bedømme situasjonen. Hans innberetning til Berlin førte til at det ble innsatt en riks-kommisær for de besatte områder i Norge — Terboven.

Forfatteren redegjør så for riksrådsforhandlingene m. v. og fortsetter:

de med en krigersk diktator

Jeg har for første gang møtt Quisling i Berlin, da han var på besøk der. Den gang ledsaget jeg ham også på flyturen til Oslo. Jeg ser ham ennå sittende overfor meg i flyet. Vi snakket ikke meget sammen underveis fordi det var vanskelig i larmen fra motoren. Da den norske kyst kom i sikte, ble Quisling livligere, og over Oslofjorden lysnet det i hans ansikt. Man merket gleden over hjemkomsten. Jeg har i de følgende år sett Quisling ofte og minnes mange en samtale jeg har hatt med ham. Han må vel også i tidens løp ha fattet en del tillit til meg, for han kom overfor meg etterhvert mere ut av den ellers vanlige tilbakeholdenhets. Derfor har jeg lært å kjenne hans synsmåter. Jeg har alltid bare følt aktelse for ham.

Vidkun Quisling var en stor, bredskuldret, middelaldrende mann. Han hadde blondt hår og blå øyne. Overhodet hadde denne kjempen alle en germaners kjennetegn. Hans gang virket nesten tung, som det ofte er tilfelle med kraftig byggede mennesker. Hans holdning var rank, hans bevegelser rolige og avmålte. På den staute kropp satt et hode med stor hjerneskal. Bare sjeldent gikk det et smil over det alvorlige ansiktet, men da var det vennlig, nesten mildt. Quisling var taus av seg og virket nærmest genert, men når han talte, merket man hvor kunnskapsrik han var. Jeg så som oftest Quisling sivil, bare ved offentlige anledninger bar han en enkel, mørkeblå uniform og dertil en lysegrå kappe og sort lue.

Som ministerpresident bodde Quisling i en meget representativ residens på halvøya Bygdøy ved Oslo, som staten med ikke ubetydelige omkostninger hadde innrettet for ham. Det var et meget fornemt og smakfullt utstyrt hus, ikke prangende eller overlesset, men nettopp stiftfullt. Quisling og hans hustru viste sin høye kultur når de begge var elskverdig vertskap i disse rummene som dannet en slik passende ramme om dem.

Mens Quisling som partifører bare hadde hatt et lite kontor i en vanlig forretningsgård, residerte han senere som ministerpresident i det kongelige slott i Oslo for enden av den berømte Karl Johans gate. Dit inn rykket han imidlertid meget motvillig. Det var dog med det sterke belegg av tyske kontorer ikke ledig noen annen offentlig bygning for ham. Skjønt gjennomsnittsnordmannen før verdenskrigen ikke hadde følt noen særlig høyaktelse for kongen, så hadde Quisling forståelig nok motvilje mot å innrede sitt presidentkontor i det forlatte kongeslott. Den fryktede offentli-

WINSTON CHURCHILLS SKYLD

I de siste måneder har Churchill vært utsatt for skarp kritikk i selveste England for den luftkrigføring han har ansvaret for i annen verdenskrig. Nå har også den britiske marine gått til angrep på sin gamle leder. I siste bind av den offisielle britiske sjøkrigs-historie, bebreider verkets forfatter, kaptein Stephen W. Roskill Churchill hans «kampånd» som førte til overalte og for tidlige motslag mot fienden. Som eksempler på slike ærgjerrige foretagender, som endte med kostbare nederlag, nevner han aksjonen i Norge og Grekenlandsfelttoget. Det er interessant pånå å merke seg denne britiske innrømmelse av at det var Churchill og England som satte i gang de begivenheter som trakk Norge inn i krigen og førte til den tyske okkupasjon. Det er tydeligvis bare her i Norge en finner folk som ikke vil innrømme det som i England gjelder for urokkelige facts.

*

RUSSLAND OG JØDENE

Påny reises det anklager mot Krustsjos Russland for antisemitisme. Nå er det selveste den amerikanske (og jødiske) arbeidsminister Arthur J. Goldberg som påstår at Sovjetsamveldet fører «en fanatisk anti-jødisk politikk». Uttalesene falt da denne Kennedy-minister mottok æresprisen som årets David fra den jødiske organisasjon «Stephen Wise». Anklagene gikk i detaljer bl. a. ut på «at russerne har stengt synagogene, gjort om templer til kornlagre, konfiskert jødiske formuer og fonds, forbudt religiøse og private bøn-

ge kritikk uteble da heller ikke, idet den hittil lite bemerkede kongen mene og mene ble gjort til symbol på motstanden mot okkupasjonsmakten. Efterat Quisling først engang var rykket inn i slottet, vek han heller ikke tilbake for å innrede et mørk-panelt arbeidsværelse med lærstoler, slik det kanskje hadde passet i en direksjonsbygning for et rederi, men som virket som et fremmedlegeme i det klassiske stuckslott. Quisling kjørte i en pansret Mercedes-bil som Hitler hadde gitt ham. Han hadde omgitt seg med en førrergarde, hvis uniform liknet den som den kongelige livgarde hadde båret. Den bevaktet kanselli og ministerpresidentens bolig.

Ved disse ytre livsformer kunne man anta at man i personligheten Quisling hadde

nemøter og ødelagt minnesmerker og gravsteder. Jødene i Sovjetsamveldet er stengt ute fra det politiske og sosiale liv. De må bære identitetskort med ordet «jøde» under rubrikken for nasjonalitet. Kort sagt den reneste «Nürnberg»! Men verre enn det, ifølge Goldberg: «En objektiv undersøkelse har vist at utalige jødiske skribenter, kunstnere og intellektuelle er fengslet og henrettet». Goldberg sier intet om den jødiske krigsforbryter Ilja Ehrenburg, som tydeligvis uantastet får fortsette sitt velsignesrike virke i menneskehets tjeneste. Blant annet som avholdt informator og foredragsholder hos norske studenter og andre venstre-radikale elementer.

*

BON(N)-MOT

Deutsche Woch-Zeitung forteller følgende lille historie fra forhandlingene om regjeringssamarbeide mellom Adenauer og Mende. Sistnevnte uttalte: «Det er egentlig bare to politikere som jeg beundrer uten forbehold», og hertil svarte da Adenauer: «Hjem er den andre, herr Mende?»

*

NYTT NASJONAL-SOSIALISTISK DAGBLAD I DANMARK?

Restene av det danske nasjonal-sosialistiske parti utgir et lite stensiltet månedsblad som heter «Fædrelandet», i likhet med den kjente forgjenger fra okkupasjonstiden. I siste nummer meddeler dette blad følgende: «I længere tid har Muligheden for at udgive et nationalsocialistisk Kamporgan for hele Landet været drøftet inden for NSDAP. — Nu nærmer Tankeken sig sin Fuldbrydelse. Dagbladet DAGENS NYHEDER har maattet opøre med at udkomme og søger nu et nyt økonomisk Grundlag. Saa-snart Midlerne til Overtagelse af Bygningskomplekset, Ved Stranden 18, med Trykkeri-inventar og Kontorer er skafet tilveje blandt danske Nationalsocialister, vil Tilbuddet om Køb deraf blive forelagt A/S Nationaltidende og Udsendelsen af et rent National-

å gjøre. I virkeligheten var han mere en lerd enn en politiker, og ihvertfall var han ingen agitator som kunne lede folkemassene i demagogiske bånd. Han forsøket og grublet mere enn han handlet. Den som har sett hans arbeidsværelse med bokhyller til opp under taket, og har sett hvorledes han med et eneste grep trakk ut det bind han såkte, den vet hvor Quisling var hjemme i sitt bibliotek og hvorledes han forsøket og arbeidet.

(Fortsettes).

socialistisk Dagblad kan betraktes som sikret. Det vil glæde enhver nationalsindet. Man i Danmark, at dette højtanste gamle Kamporgan for Danmarks Åre, Frihed og Ret igen kommer på danske Hænder». Detskal bli interessant å se om bladets forhåninger går i oppfyllelse.

*

ESELSPARK.

Mens Krustssov strammer tøylene på Finnland og ikke vil ha noe av fraterningen med amerikanerne, gjør Kennedy's utenriksdepartement det motsatte når det gjelder vestlig støttepunkt. Det har nemlig meddelt de eksilbanerne som er bosatt i USA at en ikke kan tolerere en eksilregjering på amerikansk jord! Det er svært til fine fornemmelser etter at vestens land nå i årekker har tolerert eksilregjeringer fra Spania, Portugal og andre mere eksotiske land. Men ellers liker ikke vi heller slike regjeringer av partipolitikere som har rømt fra sine gjerninger, og som under en fremmed makts beskyttelse blander seg inn i og vanskeliggjør forholde for dem som blir i hjemlandet i nødens stund.

*

AKSJON MOT «NY NAZISTISKE» BILSKILTER

Fintfølende bilister i Hamburg har klaget over at bokstaver på bilskiltene har ført til ubehageligheter for dem i utlandet, fordi de er «ny-nazistiske». Og myndighetene var naturligvis straks lydhøre. Bokstavene som det klages over ble plasert som et ledd i nummereringen, men resultatet ble ofte usmakelig», heter det i et telegram fra Hamburg. Således forekom både HJ, NS, SA, SD og SS. Selv KZ, som jo har vært i full swing også etter 1945 var man ikke begeistret for. Men nå har altså de nydemokratiske styrere ordnet opp i bokstavene.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet for øvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løsalg 75 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgrunnr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land